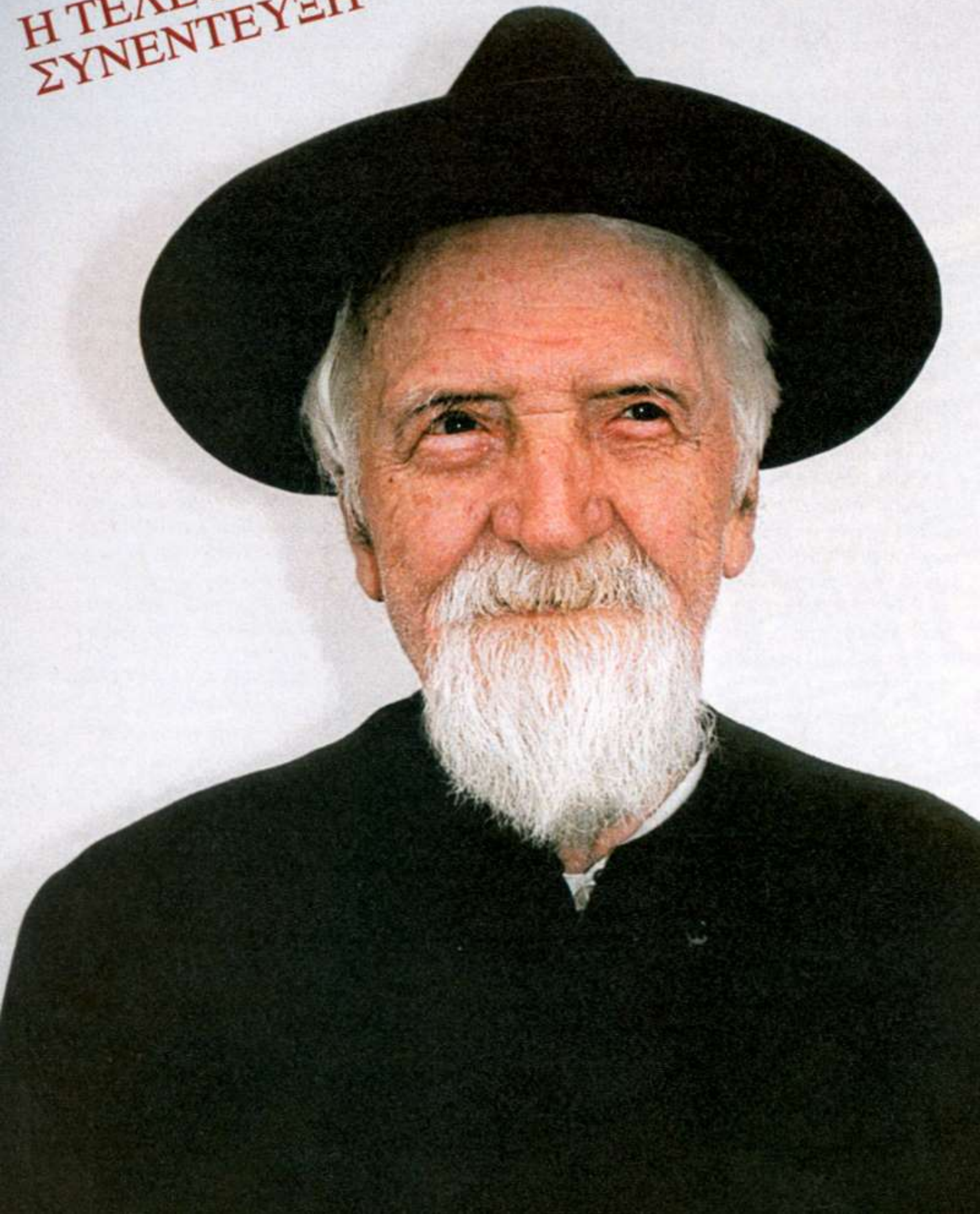

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Π. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΤΑΝΙΛΟΑΕ

(1903-1993)

Ο θεολόγος τῆς ἀγάπης

Ἡ συνέντευξη αὐτή δόθηκε ἀπό τόν μακαριστό π. Δημήτριο Στανιλοάε στίς 9 Αὐγούστου 1993 στό Μοναστήρι Σιναία τῆς Ρουμανίας δύο μῆνες πρὶν ἀπό τήν κοίμησή του, ὅπου ἠσύχαζε ὁ γηραιός θεολόγος τῆς ἀγάπης μετά τήν ἐπιδείνωση στήν κατάσταση τῆς ὑγείας του.

Στὴν δύση τοῦ 20οῦ αἰῶνα οἱ ἄνθρωποι φαίνονται ἀπογοητευμένοι ἀπό τίς κάθε λογῆς ἰδεολογίες, ἢ ἰδεολογικές θεωρήσεις πού κυριάρχησαν τούς δύο τελευταίους αἰῶνες. Ποιός εἶναι ὁ ρόλος πού καλεῖται νά διαδραματίσει ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, στήν καινούργια μᾶλλον παγκόσμια κοινωνία πού ἀνατέλλει;

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μπορεί νά παίξει ἕναν ἀποφασιστικό καί πρωτεύοντα ρόλο στόν 21ο αἰῶνα, ἐπειδή ἀφενός ἡ Δύση ἐξαιτίας τῶν ἐκεῖ μορφῶν χριστιανισμοῦ ἔφερε τόν κόσμο σέ κατάσταση ἔλλειψης θάρρους, ἔλλειψης πνευματικότητος καί ἀφετέρου ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι ἡ μόνη πού διατήρησε τά μυστήρια, δηλαδή τήν παρουσία τοῦ Χριστοῦ στά μυστήρια, τόν Χριστό ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι. Ἐμεῖς ὡς ὀρθόδοξοι μπορούμε νά ὀμιλοῦμε γιά τό Ἅγιο Πνεῦμα. Κάθε μυστήριο πού τελεῖται ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι εἶναι μία ἀκατάπαυστη ἐνέργεια καί οἱ Ὁρθόδοξοι

λαοί ἔχουν αὐτή τήν αἴσθησις ὅτι ὁ Χριστός διά τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἶναι παρών σέ ὅλα, σέ ὅλες τίς ἐνεργειές Του. Ἐπομένως μπορεί καί νά ἐνώσει τούς ἀνθρώπους καί μπορεί νά τοῦς δώσει καί δύναμη. Ὁ ὀρθόδοξος πιστός, ὅταν ἀρχίζει νά τρώει τό ψωμί, κάνει πάνω του τό σημεῖο τοῦ σταυροῦ, ὅταν κάθεται στό τραπέζι λέει τό «Πάτερ ἡμῶν». Ὅταν βλέπει τόν ἱερέα, πηγαίνει καί τοῦ ζητᾶ τήν εὐλογία, ζητάει νά ἀγιασθεῖ τό νερό καί μέ τό νερό ραντίζει τά πάντα, τήν αὐλή, τόν ἀχυρώνα, τά ζῶα, τούς καρπούς, δέν μιῶ ὅτι ραντίζει καί τό σπίτι στό ὅποιο κατοικεῖ. Αὐτός ζεῖ περικυκλωμένος ἀπό τόν Θεό, βοηθούμενος ἀπό τήν δύναμη τοῦ Θεοῦ. Δέν εἶναι ὅπως στήν Δύση νά μιᾶς περί Χριστοῦ καί νά μήν ἔχεις τήν αἴσθησις τῆς παρουσίας τοῦ Χριστοῦ στόν ἄνθρωπο καί στά πέριξ αὐτοῦ. Ἡ Ὁρθοδοξία ἔχει τόν πρωτεύοντα ρόλο ἐπειδή εἶναι ὁ αὐθεντικός χριστιανισμός, ἔτσι ὅπως ἦταν στά Εὐαγγέλια, στούς Ἀποστόλους. Οἱ λαοί τῆς Ἀνατολῆς δέχτηκαν πρῶτοι τόν χριστιανισμό καί ἦταν μορφωμένοι

λαοί. Οἱ λαοί τῆς Δύσης δέχτηκαν τόν χριστιανισμό ἐνῶ βρισκόνταν σέ μιᾶ βαρβαρική κατάσταση καί δέν μπόρεσαν νά καταλάβουν ὅλο αὐτό τό μυστήριο τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ. Αὐτοί ἀργότερα χρησιμοποίησαν καί τό σπαθί. Οἱ καθολικοὶ χρησιμοποίησαν τό σπαθί, τήν πολιτική. Ἐχουν καί κράτος, τό Βατικανό καί πρέσβεις. Προκάλεσαν ὄν τριακονταετή πόλεμο, τώρα τόν πόλεμο στήν Ἰρλανδία.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς καθόρισε τήν διάκριση μεταξύ ἄκτιστης οὐσίας καί ἀκτίστων ἐνεργειῶν στόν Θεό. Δίδαξε ὅτι ὁ Θεός εἶναι μεθεκτός κατά τίς ἄκτιστες ἐνεργειές Του καί δι' αὐτῶν εἶναι παρών ὁ Χριστός στά μυστήρια. Οἱ καθολικοὶ εἶπαν ὅτι δέν ὑπάρχει ἄκτιστη ἐνέργεια ἀλλά μόνο μία κτιστή χάρη καί τότε ἦρθαν οἱ προτεστάντες καί εἶπαν τί μᾶς χρησιμεύουν τά μυστήρια ἀφοῦ ἡ χάρη εἶναι κτιστή καί ἂν ὑπάρχει ἕνας Θεός σέ ἀπόσταση τί μᾶς χρησιμεύει ὁ Θεός; Ἐτσι ἔκανε τήν ἐμφάνισή της ἡ ἀθεϊστική φιλοσοφία. Ὑπάρχει ἕνα πνεῦμα διαχωρισμοῦ στήν Δύση· ἐκεῖ βαδίζουν

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς καθόρισε τὴν διάκριση μεταξύ ἄκτιστης θείας οὐσίας καὶ ἄκτιστων θείων ἐνεργειῶν στὸν Θεό. Εἶπε δηλαδή ὅτι ὁ Θεός εἶναι μεθεκτός κατὰ τὶς ἄκτιστες ἐνεργειές Του.

καὶ στηρίζονται πολὺ στὰ τεχνολογικά μέσα. Χρησιμοποιοῦν τὶς δυνάμεις τῆς φύσεως γιὰ νὰ δημιουργήσουν διάφορες ὑλικές εὐμένειες. Ἐμεῖς ἔχουμε ἓνα σεβασμὸ πρὸς τὴν φύση. Ἐτσι λοιπὸν μόνο ἡ Ὁρθόδοξία μπορεῖ νὰ σέβεται τὴν φύση, νὰ μὴ χρησιμοποιεῖ τὰ χημικά στοιχεῖα παραγνωρίζοντας τὶς δυνάμεις πού ἐκπέμπουν. Γενικά ἡ Δύση ἔχει θάρρος, θέλει τὰ πράγματα νὰ εἶναι συνεχῶς καινούργια, καὶ χρησιμοποιεῖ τὶς δυνάμεις τῆς φύσεως γιὰ νὰ ἔχει ὄλο καὶ περισσότερο κέρδος, ἀλλὰ πολλές φορές αὐτὸ τὸ πράγμα ἔχει καὶ ἀρνητικά ἀποτελέσματα. Γι' αὐτὸ πιστεύω ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἔχει ἓνα μεγάλο ρόλο. Ἐμεῖς δὲν ἀναζητοῦμε μόνο τὸ νέο οὔτε ἐπιθυμοῦμε κάτι τὸ ὁποῖο μπορεῖ νὰ μᾶς βγάλει ἀπὸ τὴν τάξη. Ἀντιλαμβάνονται τὴν ὁμοφυλοφιλία, τὰ ναρκωτικά σὰν κάτι νέο. Ἐμεῖς κατ' ἀρχάς βλέ-

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μπορεῖ νὰ παίξει ἓναν ἀποφασιστικὸ καὶ πρωτεύοντα ρόλο στὸν 21ο αἰῶνα, ἐπειδὴ ἀφενὸς ἡ Δύση ἐξαιτίας τῶν ἐκεῖ μορφῶν χριστιανισμοῦ ἔφερε τὸν κόσμον σὲ κατάσταση ἔλλειψης θάρρους, ἔλλειψης πνευματικότητος καὶ ἀφετέρου ἡ Ὁρθόδοξία εἶναι ἡ μόνη πού διατήρησε τὰ μυστήρια, δηλαδή τὴν παρουσία τοῦ Χριστοῦ στὰ μυστήρια, τὸν Χριστὸ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι.

πομε καὶ σκεφτόμαστε τί μπορεῖ νὰ εἶναι καλὸ καὶ τί δὲν εἶναι καλὸ. Ἐμεῖς υἱοθετοῦμε τὸ νέο ἐάν εἶναι καλὸ, ἐάν εἶναι καλύτερο ἀπὸ τὸ καλὸ τὸ ὁποῖο ἔχουμε. Αὐτοὶ σκέπτονται ὅτι ὁποιοδήποτε νέο εἶναι καλὸ, ἀκόμη καὶ ἐάν εἶναι ἐνάντια στοὺς νόμους, στὴν τάξη.

Νομίζετε ὅτι ὁ ἐθνικισμὸς ἔπαιξε ἄσχημο ρόλο στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καὶ ἔδρασε ὡς ἀρνητικὸς καταλύτης στοὺς κόλπους τῆς; Φαίνεται τὰ τελευταῖα χρόνια νὰ ὑπάρχει μία χαλαρὴ σχέση τῶν ἐπί μέρους (τοπικῶν) Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Πῶς θὰ μπορούσε αὐτὴ ἡ σχέση νὰ γίνεῖ ἐντονότερη καὶ στενότερη;

Ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀποψη ἡ Ὁρθόδοξία ἔπαιξε καὶ ἓνα ρόλο ἴσως κάποτε ἀρνητικὸ ἀλλὰ κατ' ἀρχάς θετικὸ θετικὸ ρόλο ἐπειδὴ ἐνδυνάμωσε τὴν ἐνότητα τοῦ ἔθνους καὶ εἶναι καλὸ ἓνα ἔθνος νὰ εἶναι ἐνιαῖο, ἀλλὰ δὲν εἶναι καλὸ τὰ ἔθνη νὰ λογίζονται ὅτι εἶναι διχασμένα. Ἡ Ὁρθόδοξία ἐκτίμησε τὸ ἔθνος ἐπειδὴ εἶναι ἀπὸ τὸν Θεό. «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη» (Ματθ. 28,19) καὶ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα ἦλθε ὑπὸ μορφὴν πυρίνων γλωσσῶν. Οἱ Ἀπόστολοι ἔλαβαν ἐντολή νὰ πορευθοῦν σὲ κάθε λαὸ καὶ ἔτσι ἰσχυροποιήθηκε ἡ ἐνότητα τῶν ὀρθοδόξων ἐθνῶν. Τὸν τελευταῖο καιρὸ ὅμως οἱ ὀρθόδοξοι λαοὶ κάπως χωρίσανε καὶ αὐτὸ πάλι δὲν εἶναι καλὸ. Εἶναι καλὸ νὰ ἐνισχύεται ἡ ἐνότητα ἑνὸς ἔθνους ἀλλὰ καὶ ἡ ἐνότητα μεταξύ τῶν ἐθνῶν. Ἐμεῖς πρέπει νὰ διατηροῦμε τὴν σχέση τῆς

Στήν φωτογραφία ὁ π. Δημήτριος Στανιλοάε μαζί μέ τόν κ. Γεώργιο Παπαευνθυμίου, στόν ὁποῖο καί παραχώρησε τήν συνέντευξη τόν Αὐγουστο τοῦ 1993 στήν Ρουμανία.

Ἐκείνη τήν ὥρα ἡμεῖς ἔχουμε ἕνα ἕνα ἔθνος ἑναντίον ἄλλου ἔθνους. Διατηροῦμε τήν σχέση μεταξύ Ἐκκλησίας καί κάθε ἔθνους καί χρησιμοποιοῦμε τήν Ἐκκλησία γιά τήν ἐνότητα κάθε ἔθνους, ἀλλά νά μήν ἐπιζητοῦμε τήν ὑπεροχή ἑνός ἔθνους, ἐναντίον ἄλλου ἀλλά νά ὑπολογίζουμε ὅτι ὅλα τά ἔθνη καθοδηγοῦνται ἀπό τόν ἴδιο Χριστό, ἀπό τόν ἴδιο Σταυρό τοῦ Χριστοῦ ὅπως ὁ Σωτήρας λέει: «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τά ἔθνη βαπτίζοντες αὐτούς εἰς τό ὄνομα τοῦ Πατρὸς καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος» (Ματθ. 28,19). Νά βαπτιστοῦμε ἐν Χριστῷ καί νά δείξουμε ὅτι ὑπάρχει μία ἐνότητα μεταξύ μας, μία ἐνότητα χωρίς σύγχυση διατηρώντας κάθε ἔθνος τὰ ἰδιαίτερα χαρακτηριστικά γνωρίσματά του. Ἡ Ἐκκλησία γιά παράδειγμα ἀνέπτυξε αὐτό τό ὁποῖο εἶναι χαρακτηριστικό στόν Ρουμανικό λαό, τόν Σερβικό, τόν Ἑλληνικό λαό. Αὐτό δέν σημαίνει ὅμως ὅτι πρέπει νά ἐκδηλωνόμαστε ὁ ἕνας ἐναντίον τοῦ ἄλλου ἀλλά νά μάθου-

με ὁ ἕνας ἀπό τόν ἄλλον. Βλέποντας πῶς ὁ ἄλλος λαός βιώνει τήν πίστη του στόν Χριστό, κατά κάποιον τρόπο ξεχωριστό, χαρακτηριστικό, νά πάρουμε κι ἐμεῖς ἀπό τόν τρόπο πού ἀσκεῖ αὐτός, κι αὐτός νά πάρει ἀπό τόν τρόπο πού ἀσκοῦμε ἐμεῖς. Νά πλησιάσει ὁ ἕνας τόν ἄλλο χωρίς νά συγχεόμαστε διατηρώντας ὁ καθένας ὅ,τι εἶναι δικό του. Ὁ διαχωριστικός ἐθνικισμός ἤλθε τόν περασμένο αἰῶνα κι αὐτόν τόν ἐθνικισμό πρέπει νά σταματήσουμε.

Ἐπισημαίνουμε ὅτι ἡμεῖς ἐπισημαίνουμε τήν Ἐκκλησία ὡς ἕνα ἕνα ἔθνος ἑναντίον ἄλλου ἔθνους. Ἐπισημαίνουμε τήν Ἐκκλησία ὡς ἕνα ἕνα ἔθνος ἑναντίον ἄλλου ἔθνους. Ἐπισημαίνουμε τήν Ἐκκλησία ὡς ἕνα ἕνα ἔθνος ἑναντίον ἄλλου ἔθνους.

Ἐπισημαίνω σ' ἕναν διάλογο, ὁ ὁποῖος εἶναι ἐν ἐξελίξει, μέ θετικά ἀποτελέσματα μεταξύ τῶν ὀρθόδοξων καί τῶν μονοφυσιτῶν. Ἐμεῖς ἔχουμε κάτι τό ὁποῖο δέν ἔχουν οἱ δυτικοί, ἐμεῖς ὁμιλοῦμε γιά τήν θέωση τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἀνθρώπος μεταμορφώνεται, ἀνυψώνεται ὅταν

ἐνώνεται μέ τόν Χριστό. Ἐάν καί δέν χάνεται τό ἀνθρώπινο, ὡστόσο τό ἀνθρώπινο ἀλλάζει ὡς πρόσωπο καί θ' ἀλλάξει ὡς πρόσωπο ὅλο καί πιο πολύ. Μᾶς δίδει ἕνα παράδειγμα ἡ Μεταμόρφωση στό ὄρος Θαβώρ. Τό θεῖο ἔχει ἕνα ρόλο μεγαλύτερο ἀπ' ὅ,τι τό ἀνθρώπινο, νά μεταμορφώνει τό ἀνθρώπινο, νά τό ἐξυψώνει ἐνῶ τό ἀνθρώπινο δέν καταδιβάσει τό θεῖο ἀπό τήν ιδιότητά του. Ὁ ρόλος τῆς ἐνώσεως τῶν δύο φύσεων εἶναι ἡ θεῖα φύση νά ἀνυψώνει τήν ἀνθρώπινη φύση, ὄχι ἡ ἀνθρώπινη νά καταδιβάσει τήν θεῖα φύση στό ἐπίπεδό της. Ἴσως μέσα ἀπό μία τέτοια θεώρηση ἐνώσεως Θεοῦ καί ἀνθρώπου θά μπορούσε νά βρεθεῖ μία βάση γιά τόν διάλογο μεταξύ τῶν ὀρθόδοξων καί τῶν ἐτοι ὀνομαζομένων μονοφυσιτῶν.

Τό πρόβλημα τῆς Οὐνίας τόν τελευταῖο καιρό καί πάλι ἀναζωπυρώνεται. Νομίζετε ὅτι οἱ ὀρθόδοξες Ἐκκλησίες πρέπει νά συγκροτήσουν κοινή στάση πάνω σ' αὐτό τό πρόβλημα; Πόσο ἐπιδει-

Ο π. Δημήτριος στην Μονή Σιναία μαζί με τον ήγούμενο της Μονής π. Κλήμη, την ανηψιά του, που είναι η μοναχή της φωτογραφίας, τον γραμματέα των Θρησκευμάτων της Ρουμανίας κ. Αγγελέσκου και την οικογένειά του, καθώς και τον κ. Παπαευθυμίου.

νώνει τις σχέσεις της Ανατολικής με την Δυτική Εκκλησία ή σύγχρονη δράση της Ουνίας;

Εγώ νομίζω, ότι με τους καθολικούς μπορούμε να έχουμε διάλογο μόνο αν σταματήσουν να κάνουν προσηλυτισμό μεταξύ των Ορθόδοξων. Αυτοί λένε συνέχεια ότι η Ορθόδοξη Εκκλησία είναι αδελφή Εκκλησία. Αν είναι αδελφή Εκκλησία, γιατί ψάχνεις να κλέψεις τα τέκνα της αδελφής; Εμείς δεν λέμε τόσο πολύ ότι η Ρωμαιοκαθολική εκκλησία είναι αδελφή. Δεν τό λέμε έως ότου δοῦμε ότι σταματᾶ τόν προσηλυτισμό. Και κάτι ακόμη πολύ σημαντικό: να δέχονται κι αυτοί στά μυστήρια τήν ἄκτιστη χάρη, τίς ἄκτιστες ἐνέργειες πού μεταμορφώνουν και ἀνυψώνουν τόν ἄνθρωπο, και να μὴν θεωροῦν τά μυστήρια σάν ἀπλά λόγια. Και να μὴν ἀντιλαμβάνονται τόν πάπα ὡς ἀντιπρόσωπο τοῦ Χριστοῦ· τόν Χριστό δέν μπορεί κανείς να τόν ἀντικαταστήσει. Ὁ Χριστός εἶναι ὁ μόνος ὁ ὅποιος μπορεί να μᾶς μεταμορφώ-

σει, μπορεί να μᾶς σώσει. Ὁ πάπας θά μπορούσε να εἶναι *primus inter pares*, ὅπως λέγεται, δηλαδή ὅταν συγκεντρώνονται ὅλοι οἱ προκαθημενοὶ τῶν Ἐκκλησιῶν. Οἱ ἄλλοι ἐπίσκοποι να κάθονται στίς θέσεις τους, ἀλλά ὅλοι να ἀποφασίζουν μαζί, δέν ἀποφασίζει οὔτε ὁ πρῶτος μόνος του οὔτε αυτοί πού κάθονται στό προεδρεῖο μόνοι τους. Αὐτή εἶναι ἡ συνοδικότητα στήν ὁποία ὑπάρχει μιὰ ὀρισμένη τιμή για τόν πρῶτο ἀλλά μιὰ τιμή περισσότερο τυπική. Σεβόμεθα ὁ ἕνας τόν ἄλλο, σεβόμεθα τίς θέσεις κάθε Ἐκκλησίας και ὅ,τι εἶχε ὁ καθένας κατά τό παρελθόν και τότε ἔφτασε ἡ κάθε Ἐκκλησία σέ ἕνα σημαντικό σημείο. Τότε θά εἴμαστε ἀδελφές Ἐκκλησίες. Ἔως ὅτου ὁ πάπας θεωρεῖται ἀντιπρόσωπος τοῦ Χριστοῦ, δέν μπορούμε να μιλάμε για ἀδελφές Ἐκκλησίες.

Μετά τήν πτώση τοῦ κομμουνισμοῦ, ποιά εἶναι ἡ σχέση κράτους και Ἐκκλησίας; Πῶς βλέπετε αὐτή τήν σχέση;

Τό κράτος να σέβεται ὅτι ὁ λαός

εἶναι χριστιανικός και να ἐπιτρέπει μιὰ χριστιανική ἀγωγή στό σχολεῖο, τήν ὁποία να τήν κάνει ἡ Ἐκκλησία με ὑποστήριξη τῶν κρατικῶν φορέων. Ἀλλά οἱ ἱερεῖς εἶναι ὑποχρεωμένοι να εἶναι περισσότερο δραστήριοι σ' αὐτό τό ζήτημα. Σέ μᾶς ἦταν πολύ ὠραία μέχρι τό 1932, ὅταν τό μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν ἦταν τό πρῶτο και ὁ πρῶτος βαθμός ἦταν στά Θρησκευτικά. Ὁ καθηγητής πού ἦταν Θεολόγος, πληρωνόταν ἀπό τό κράτος, πήγαινε τά παιδιά στήν Ἐκκλησία τήν Κυριακή και ἔδιδε βαθμούς, ἀλλά ὁ Nicolae Iorga ὅταν ἦταν ὑπουργός καθόρισε να εἶναι καθηγητής τῶν Θρησκευτικῶν ὁ ἱερέας τῆς ἐνορίας. Ὁ ἱερέας ὅμως εἶχε ἐνορία, εἶχε μισθό και παραμελοῦσε συχνά τό σχολεῖο. Καλό θά ἦταν τώρα ὁ καθηγητής τῶν Θρησκευτικῶν να πληρώνεται ἀπό τό κράτος. Δηλαδή να καταλάβει τό κράτος ὅτι ὁ λαός εἶναι χριστιανικός και θέλει να παραμείνει χριστιανικός και ὅτι θέλει να μεγαλώσει τά παιδιά του στό πνεῦμα τοῦ χριστιανισμοῦ. Δηλαδή γιατί να μορφώνω τά παιδιά μόνο με φυσική και μαθηματικά και να μὴ προσφέρω και πνευματικότητα;

Ὡστόσο οἱ σχέσεις μεταξύ κράτους και Ἐκκλησίας διέρχονται κάποια κρίση.

Θεωρῶ ὅτι τό κράτος, οἱ κρατικοὶ φορεῖς πρέπει να ἐκδηλώνονται χριστιανικά, διότι εἶναι ἀντιπρόσωποι ἑνός χριστιανικοῦ λαοῦ. Ὅταν εἶναι μιὰ ἐθνική γιορτή να πηγαίνουν στήν ἐκκλησία. Με κάθε τρόπο να δείχνουν ὅτι εἶναι ἀντιπρόσωποι ἑνός χριστιανικοῦ κράτους. Καθώς ἐπίσης και οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς

Ἐκκλησίας πρέπει νά δείχνουν ὅτι εἶναι πνευματικοί καθοδηγητές ἑνός χριστιανικοῦ λαοῦ.

*Ἐπὶ ἔσπερον ἕνα διάλο-
γος μεταξύ τῶν Ὁρθοδόξων
στά Βαλκάνια καθώς καί μία
κίνηση τῆς Ὁρθοδόξου νεο-
λαίας τῶν Βαλκανίων γιά μία
Βαλκανική Συνομοσπονδία;*

Μέχρι τώρα ὑπῆρχε μία μεγαλύ-
τερη ἐνότητα στόν ὀρθόδοξο κόσμο
καί ἀναγνωρίζοταν ἕνας συγκεκρι-
μένος ρόλος στό Πατριαρχεῖο τῆς
Κωνσταντινουπόλεως. Ἐγώ δέν λέω
νά ἀναγνωρισθεῖ ὅπωςδήποτε ἕνας
καθοδηγητικός ρόλος, ἀλλά οἱ ἀντι-
πρόσωποι ὄλων τῶν Ἱερῶν Συνό-
δων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν
εἶναι καλό νά συναντῶνται κάποτε-
κάποτε ὡς ἀντιπρόσωποι τῆς ἴδιας
Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μία φορά
τόν χρόνο καί ἐκεῖ νά εἶναι *primus
inter pares* ὁ πρόεδρος τῆς Συνόδου
τῆς Κωνσταντινουπόλεως καί μετά
νά παίρνουν κοινές ἀποφάσεις. Ὅ-
σον ἀφορᾷ τήν Συνομοσπονδία τῶν
Βαλκανικῶν κρατῶν δέν νομίζω νά
εἶναι τόσο ἀναγκαῖα. Τά Βαλκανικά
κράτη μποροῦν νά βοηθοῦνται σέ
προβλήματα πίστεως ἀπό αὐτές τίς

*Ἐπάνω: Τό νέο Καθολικό τῆς Ἱ. Μ. Σιναια. Κάτω: Ἡ Ὁρθοδοξία ἐνωμένη. Τό
Πανορθόδοξο συλλεῖτουργο πού ἔγινε στήν Νίκαια τῆς Βιθυνίας τήν δεύτερη
ἡμέρα τῶν Χριστουγέννων τοῦ 2000.*

κοινές συνόδους. Οἱ νέοι εἶναι καλό
νά συναντῶνται, εἶναι καλό νά βρι-
σκονται σέ σχέση μέ τήν Ἐκκλησία,
μέ τούς ἐπισκόπους καί νά βρίσκο-
νται σέ σχέση μέ τούς νέους ἄλλων
χωρῶν, νά κάνουν ἕνα σύνδεσμο τῶν
χριστιανῶν νέων διαφόρων ὀρ-
θοδόξων χωρῶν. Ἐτσι ὅπως ἡ Σύνο-
δος συναντᾶται, ἔτσι νά συ-
ναντῶνται καί οἱ νέοι καί ὄχι μόνο
οἱ νέοι, ἀλλά ἀκόμη μπορεῖ νά ὑπάρ-
ξει ἕνας σύλλογος μοναχῶν καθώς
ἐπίσης καί ὀρθοδόξων γυναικῶν.

*Τί μήνυμα θά θέλατε νά στεί-
λετε στούς Ἕλληνες ἀδελ-
φούς;*

Ἐγώ ἀγαπῶ πολύ τήν Ἑλληνική
Ὁρθοδοξία, ἐπειδή σπούδασα στήν
Ἑλλάδα, ἕνα χρόνο στήν Θεολογική
Σχολή Ἀθηνῶν, ἔμαθα τήν ἑλλη-
νική γλῶσσα, μετέφρασα ἀπό τούς
Πατέρες. Πιστεύω ὅτι δέν θά μπο-
ροῦμε νά κάνουμε τίποτε χωρίς τήν
ἑλληνική γλῶσσα καί ἐπίσης ὅτι οἱ
Ἕλληνες πρέπει νά βλέπουν τούς
λαούς καί τίς ἄλλες Ὁρθόδοξες
Ἐκκλησίες ὡς μέρη τῆς ἴδιας
Ἐκκλησίας, νά συναντώμεθα ἐν
πλήρει ἰσότητι καί ἀδελφότητι. Ἄς
ἀλληλοβοηθηθοῦμε στά πνευματικά
προβλήματα. Ὅταν ἡ Ὁρθοδοξία
βρίσκεται σέ κίνδυνο, νά στέλνουμε
βοηθήματα, βιβλία καί ἄλλα μέσα
βοήθειας.

*Ἡ συνέντευξη παραχωρήθηκε ἀπό
τόν μακαριστό π. Δημήτριο στήν Ἱ. Μ.
Σιναια στούς κ. Γεώργιο Παπαευθυμίου
καί Γεώργιο Χατζημακώδου.*

ΦΩΤΟ: Ν. ΜΑΓΓΙΝΑΣ